

Aamunavaus: Tekijänoikeuspäivä

Koska viimeksi luit kirjan tai kuuntelit musiikkia? Katsoit elokuvaa tai pelasit peliä? Nautit luovan alan ammattilaisten työn tuloksista todennäköisesti vuoden jokaisena päivänä. Nyt on aika juhlia tekijänoikeutta, joka mahdollistaa sen.

Maailman henkisen omaisuuden päivää [World Intellectual Property Day] vietetään 26. päivänä huhtikuuta. Päivää vietetään Maailman henkisen omaisuuden järjestön WIPO:n aloitteesta, jotta henkisen omaisuuden [intellectual property, IP] merkitys innovaatioiden ja luovuuden edistämässä tulisi kansainvälisesti tunnetummaksi. Henkistä omaisuutta ovat teollisoikeudet, kuten esimerkiksi patentit ja tavaramerkit, sekä tekijänoikeudet.

Osana henkisen omaisuuden päivän juhlintaa Suomessa vietetään myös Tekijänoikeuspäivää. Kirja-alalla tekijänoikeuksien juhlintaan on otettu tosin varaslähtö, UNESCO julisti jo vuonna 1995 huhtikuun 23. päivän Kansainväliseksi kirjan ja tekijänoikeuksien päiväksi. Teemapäivän innoittajana toimi vanha katalonialainen Kirjan ja ruusun päivän perinne.

Tekijänoikeudet ovat toki juhlapäivänsä – tai vaikka kaksikin – ansainneet. On vaikea kuvitella elämää ilman luovia sisältöjä!

Totta on, että luovia teoksia syntyisi myös ilman tekijänoikeuksia. Tekijänoikeus mahdollistaa kuitenkin sen, että luovalla alalla voi ansaita elantonsa. Tekijänoikeuden ansiosta meillä on sellaisia ammatteja kuin kirjailija, säveltäjä, sarjakuvapiirtäjä tai elokuvaohjaaja. Ilman tekijänoikeusjärjestelmää ja tekijänoikeuslaissa säädettyjä ns. lähioikeuksia harva olisi myöskään valmis tuottamaan elokuvaa tai musiikkialbumia. Tällä tavoin tekijänoikeus edistää luovuutta ja suojaa luovaa työtä.

Tekijänoikeus luo pelisäännöt teosten ja muiden tekijänoikeuslain suoja-kohteiden käytölle. Kuten kaikkia pelisääntöjä, myös tekijänoikeussääntelyä päivitetään jatkuvasti; tällöin keskustelussa saattaa hetkellisesti korostua yksittäiset pykälät tai niihin liittyvät yksityiskohdat. Tekijänoikeus on kuitenkin paljon enemmän kuin lista siitä, mitä saa ja mitä ei saa tehdä. Tekijänoikeuden taustalla olevat periaatteet ovat yksinkertaiset, teknologianeutraalit ja ajattomat: tekijällä on omistusoikeuteen verrattavissa oleva oikeus teokseensa, ja hän saa itse määrätä sen käytöstä.

Tekninen kehitys on tehnyt sisältöjen käytöstä entistä helpompaa. Samalla se mahdollistaa sen, että luomme ja tuotamme itse yhä monipuolisempia sisältöjä. Tekijänoikeuden perusteisiin kannattaa tutustua, koska Sinäkin saatat tehdä isona töitä luovalla alalla. Tekijänoikeudet huomioimalla osoittaa arvostuksensa luovaa työtä tekeviä kohtaan.

Elämysrikasta ja luovaa päivää!

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry:n yhteistyössä Tussitaikureiden kanssa tuottamat opetusvideot [n. 2min pituisia]:

"Mistä tulevat kulttuuri ja viihde?": <https://www.youtube.com/watch?v=dGEuvbuJSmQ>

"Mitä tekijänoikeus tarkoittaa?": <https://www.youtube.com/watch?v=Uald2uWcVKo>

"Mitä on piratismi?": <https://www.youtube.com/watch?v=HMdZeYpdok>